

Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.974/2024/69.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke

Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Dr. Horváth Péter, bíró

Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. június 17.

Az ügy tárgya: csalás büntette

Terhelt(ek):

Első fok: Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság, 1.B.XV.1042/2022/31.,

ítélet, tárgyalás, 2023. szeptember 26.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 27.Bf.5009/2024/11., ítélet,

tanácsülés, 2024. június 20.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság 1.B.XV.1042/2022/31. számú és a Fővárosi Törvényszék 27.Bf.5009/2024/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 109.900 (százkilencezer-kilencszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság a 2023. szeptember 26. napján meghozott 1.B.XV.1042/2022/31. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki csalás büntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont]. Ezért őt mint különös visszaesőt 1 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés háromnegyed részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A terhelttel szemben 3.000.000 forint erejéig vagyonekmozgást rendelt el. Rendelkezett továbbá a lefoglalt bűnjelről és a bűnügyi költségről.

[2] Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2024. június 20. napján jogerős 27.Bf.5009/2024/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a terheltet 200 napi tétel, napi tételenként 3.000 forint, így összesen 600.000 forint pénzbüntetésre is ítélte. A bűnjellel kapcsolatos rendelkezés pontosítása mellett az elsőfokú bíróság ítéletét egyebekben helybenhagyta.

[3] A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege a következő:

A terhelt 2018. július 11-én a külföldön élő sértettől – a sértett testvére közreműködésével – megvásárolta a sértett tulajdonát képező személygépkocsit 3.500.000 forintért. Az adásvételi szerződésben rögzített megállapodás szerint a terhelt a szerződés aláírásakor első vételárrészletként 500.000 forintot megfizetett, míg a vételárból fennmaradó 3.000.000 forint megfizetését minden hét pénteken 17 óráig 300.000 forint összegű részletekben vállalta. A szerződésben feltételként határozták meg azt is, hogy amennyiben a terhelt a szerződésben foglalt részletekben történő fizetési kötelezettségét nem teljesíti, a gépjárművet 1 napon belül köteles visszaszolgáltatni.

A terhelt a szerződéskötést követően a gépkocsit átvette, azonban a fizetési kötelezettségének egyetlen esetben sem tett eleget, az nem is állt eredetileg sem szándékában, e tekintetben az adásvétel során a sértettnek a képviselőjében eljáró testvérét tévedésbe ejtette.

A terhelt a gépjárművet nem szolgáltatta vissza sem a sértettnek, sem a megbízottjának, hanem rövid idő múlva, 2018. év augusztus 17. napján egy gazdasági társaság részére 4.000.000 forintért értékesítette.

A terhelt a cselekményével a sértettnek 3.500.000 forint kárt okozott, amelyből 500.000 forint megtérült.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapítottnan – elsődlegesen a felmentése, másodlagosan a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezése, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

[5] Indokai szerint az eljáró bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a bűnösségét.

[6] A csalás nem bizonyított, ugyanis nem állapítható meg kétséget kizáróan, hogy a szerződéskötéskor már eleve nem állt szándékában teljesítés annak ellenére, hogy reális lehetősége volt rá.

[7] Kifogásolta, hogy a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem tartalmazza az eljárás tárgyát képező cselekmény elkövetésének idejét, vagyis azt, hogy már a szerződéskötéskor kialakult benne, hogy nem fogja teljesíteni a kötelezettségeit.

[8] Kifejtette, hogy csalás nem állapítható meg akkor, ha a szerződő fél csak később, a szerződés megkötését követően dönt úgy, hogy nem teljesít. Ehhez kapcsolódóan utalt arra, hogy még az eljáró bíróság is azt állapította meg, hogy nem a teljesítési képességével volt probléma, ugyanis a szerződést úgy kötötte meg, hogy a jövedelmi, vagyoni viszonyai alapján a teljesítés reális volt. Mivel a szerződés megkötésekor szándékában állt a vételár megfizetése, nem történt tévedésbe ejtés, így csalásról sem lehet beszélni.

[9] Hivatkozott rá, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a bizonyítási indítványoknak, nem a vádbeli releváns tényekre koncentráltan vette fel a bizonyítást, és elmulasztotta a védekezés ellenőrzését is. A megállapított tényállás vonatkozásában nem lehet állást foglalni arról, hogy az megalapozott-e, az elsőfokú bíróság ugyanis elmulasztotta annak rögzítését az indokolásban, hogy kinek melyik vallomására alapította a tényállást. Kétséget kizáróan nem bizonyított tényből iratellenesen következtetett további tényekre, a megállapításait nem indokolta. E hibákat a másodfokú bíróság sem javította.

[10] Utalt rá, hogy a sértettnek, a sértett testvérének, továbbá az 1. számú tanúnak felróható okból volt abban a hiszemben, hogy a vételár részleteket az 1. számú tanúnak kell átadnia. A teljesítés helyszínén és időpontjában ugyanis csak utóbbi volt ott, így módja sem volt arra, hogy a sértettnek, vagy a sértett testvérének fizessen. Álláspontja szerint a hibás teljesítés ezért a sértettnek felróható okból következett be.

[11] Hivatkozott arra is, hogy a kár értékének a másodfokú bíróság általi meghatározása a büntetőjogi fogalom téves értelmezésén alapul. Az ügyben ugyanis a kár nem akkor következett be, amikor az autót átvette, hanem amikor a fizetési kötelezettségének nem tett eleget. Ekként a kár nem az autó értékéhez, hanem a teljesítési kötelezettség megszegésével elmaradt részletek összegéhez igazodik.

[12] A felülvizsgálati indítvány további részeiben az ügyben kihallgatott tanúk vallomásait ismertette, azokat egymással és más bizonyítékokkal összevetve vont következtetéseket az okfejtésének igazolására.

[13] A Kúria a felülvizsgálati eljárás során a terhelt számára védőt rendelt ki, akit felhívott a felülvizsgálati indítvány megfogalmazására.

[14] Ebben a védő szintén úgy foglalt állást, hogy az eljáró bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt büntetőjogi felelősségét.

[15] Kifejtette, hogy jelen ügyben nem volt érdemben eldönthető az a csalás szempontjából alapvető jelentőségű kérdés, hogy a szerződés megkötésének pillanatában a terhelt képes volt-e a teljesítésre, vagyis kívánta-e az abban foglaltak teljesítését, vagy sem.

[16] Arra hivatkozott, hogy a terhelt a szerződést a fizetési képessége tudatában, a teljesítés szándékával kötötte meg. Fizetési képessége felől sem az első-, sem a másodfokú bíróságnak nem merült fel kételye, szerintük a fizetési készségével kapcsolatban ejtette tévedésbe a sértettet.

[17] Ugyanakkor eseti döntésre utalva kifejtette, hogy ha a terhelt az adásvételi szerződés megkötésekor a saját vagyoni helyzetét, fizetési szándékát illetően nem vezeti félre a sértettet, a csalás bűncselekményének felrovására nincs lehetőség pusztán azon az alapon, hogy a teljesítés utóbb elmaradt.

[18] Ehhez képest a csalás tényállásszerűségének szempontjából annak van jelentősége, hogy az elkövetőnek kezdettől fogva, azaz az adott ügylet létrejöttékor sem volt szándékában az abból következő teljesítés.

[19] Rögzítette, hogy a terhelt álláspontja szerint a szerződésben foglaltakat az édesanyjával közösen teljesítette, ekként több részletet fizetett meg, mint amit a jogerős ítélet tartalmaz.

[20] Az ügyben kihallgatott egyik tanú által elmondottakra hivatkozva kifejtette, hogy kétséget kizáróan nem állapítható meg, hogy a terheltnek már a szerződés megkötésekor sem volt szándékában fizetni, hiszen ha így lett volna, nem teljesített volna több részletet. E tanú vallomása egyebekben azt is alátámasztja, hogy a terheltnek nem csak képessége, hanem akarata is volt a teljesítésre.

[21] Mindezek alapján elsődlegesen azt indítványozta, hogy a megtámadott határozatokat a Kúria változtassa meg, és a terheltet a csalás büntettének vádjá alól mentse fel. Másodlagosan pedig azt, hogy a megtámadott határozatokat helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

[22] A Legfőbb Ügyészség BF.1139/2024/4. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt törvényben kizártnak tartotta.

[23] Utalt rá, hogy felülvizsgálati eljárásban a jogi következtetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapján vizsgálendő. Ehhez képest álláspontja szerint a terhelt a felülvizsgálati indítványában az alapügyben eljáró bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységét vitatta, amely azonban felülvizsgálatban kizárt.

[24] Csalás esetén alanyi oldalon annak van jelentősége, hogy az elkövetőnek kezdettől fogva, azaz az adott ügylet létrejöttékor sem volt szándékában az abból következő teljesítés.

[25] Indokai szerint jelen ügyben az irányadó tényállás a külvilágban megjelenő, és azok alapján a terhelt szerződéskötéskori tudatállapotára vonatkozó tényeket is megfelelően tartalmazza.

[26] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványt utasítsa el.

[27] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében a terhelt a felülvizsgálati indítványban írtakkal egyezően nyilatkozott.

[28] Álláspontja szerint az első fokon eljáró bíró elfogult volt, és mindent kihagyott a tényállásból, ami az ártatlanságát bizonyíthatná.

[29] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatával, illetve a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal kapcsolatban a terhelt újabb kirendelt védője is megfogalmazta az észrevételeit.

[30] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiányos, felderítetlen, az adott tényekből további tényekre helytelenül következtetett, iratellenes megállapításokat tartalmaz, és az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségét sem teljesítette.

[31] A jogerős ítélet tényállásából nem állapítható meg, hogy az eladói oldalon ki volt jelen az adásvételi szerződés megkötésénél. Nem tartalmaz tényeket és adatokat arról, hogy az ügyben az érdekelték egybehangzó akaratnyilvánításával létrejött egy tartozásátvállalási jogügylet is, melyet több tanú vallomása támaszt alá.

[32] Ennek jogi és ténybeli jelentősége is van, hiszen a tartozásátvállalás tényének az összes érdekelt általi elfogadása egyértelműen bizonyítja a terhelt fizetési, teljesítési készségének meglétét, egyben kizárja a büntetőjogi felelősségének megállapítását.

[33] Ehhez képest az elsőfokú bíróság az ezt igazoló bizonyítékokat, illetve a részteljesítések igazolására kihallgatni kívánt tanúk vallomását nem szerezte be, a másodfokú bíróság pedig az ebből fakadó megalapozatlanságot nem orvosolta.

[34] Elsődlegesen változatlanul azt indítványozta, hogy a Kúria a terheltet mentse fel, másodlagosan pedig azt, hogy a megtámadott határozatokat helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

III.

[35] A terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[36] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[37] Elöljáróban a Kúria rögzíti, hogy a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[38] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[39] A terhelt és a védő valójában a bizonyítékok mikénti értékelésén keresztül a jogerős ítéleti tényállást támadta akkor, amikor a bizonyítás hiányosságait, a vallomások nem megfelelő értékelését, illetve a terhelti nyilatkozatokkal szemben a rendelkezésre álló más bizonyítékok elfogadását kifogásolta, az ügyben beszerzett vallomások közötti ellentmondásokat hangsúlyozta, valamint további vételárrészeklet megfizetését, mögöttes tartozásátvállalási ügylet kötését állította. Ily módon valójában tényálláson kívüli körülményekre hivatkozással eltérő tényállás megállapítását szorgalmazta. Erre azonban felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség.

[40] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[41] A felülvizsgálati indítvány szerint a terhelt azért nem követett el bűncselekményt, mert a szerződés megkötésekor volt teljesítési (fizetési) képessége, erre vonatkozóan nem tévesztett meg senkit, úgy kötött tehát szerződést, hogy az ebből eredő kötelezettségét teljesíteni fogja.

[42] A Btk. 373. § (1) bekezdése szerint, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz, csalást követ el. Ugyanezen § (3) bekezdése alapján a büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a csalás nagyobb kárt okoz. A Btk. 459. § (6) bekezdés b) pontja értelmében a kár ötszázezer-egy és ötmillió forint között nagyobb.

[43] A csalás jogi tárgya kizárólag a vagyoni jog. A bűncselekmény elkövetési magatartása a tévedésbe ejtéssel vagy a tévedésben tartással kár okozása. A csalás kétmozzanatú tevékenységfolyamat, amelynek a megtévesztés az első fázisa, a bűncselekmény befejezettségéhez azonban a károkozás is szükséges. A megtévesztett személy az elkövető csalárd ráhatása következtében végez vagyoni joghatású cselekményt.

[44] Következetes ítélkezési gyakorlat, hogy az alanyi oldal elemeként az úgynevezett alanyi okozatosság, azaz a tudattartalom, bűnösség (szándékos, gondatlan) és emellett a célzat az jogkövetkeztetés, és mint ilyen, felülvizsgálatban kifogás tárgyát képezheti.

[45] A csalás tényállásszerűsége szempontjából (alanyi oldalon) annak van jelentősége, hogy az elkövetőnek kezdettől fogva a sértett gépkocsijának csalárd módon történő megszerzése volt a célja. Csalás esetén ez a meglévő akarat az, amivel a megtévesztés létrejön, aminek következtében a sértett tévedésben lévén, úgy rendelkezik a vagyonáról, ahogy azt egyébként nem tette volna.

[46] A terhelti tudatra vont következtetés ténybeli. Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akarati viszonyulása.

[47] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Az elkövető elkövetéskori tudattartalmára valamely, a külvilágban megjelenő fizikai, illetve mérhető (számszaki) tényből lehet következtetni, s mint ilyen, ténykérdés. A tudati tények (szándékosság, gondatlanság) bizonyítása közvetett bizonyítás. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés viszont jogi értékelés, amely ekként jogkérdés.

[48] A tudati – és más tények – megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik külvilágból megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, s ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van.

[49] A felülvizsgálati indítvány valójában e jogi értékelést vitatta.

[50] Jelen ügyben az irányadó tényállás az alábbiak szerint tartalmazza a terhelt szándékára vont jogi következtetés ténybeli alapjait:

– az adásvételi szerződés szerint a felek a gépjármű vételárát 3.500.000 forintban állapították meg;

– a terhelt a szerződés aláírásakor első vételárrészletként 500.000 forintot megfizetett;

– a vételárból fennmaradó összeg megfizetését hetenként, 300.000 forint összegű részletekben vállalta;

– a terhelt a szerződéskötést követően a gépkocsit átvette;

– a fizetési kötelezettségének egyetlen esetben sem tett eleget;

– a szerződésben feltételként határozták meg azt is, hogy amennyiben a terhelt a részletekben történő fizetési kötelezettségét nem teljesíti, a gépjárművet 1 napon belül köteles visszaszolgáltatni;

– ennek ellenére a terhelt a gépjárművet nem szolgáltatta vissza;

– hanem rövid idő múlva, 2018. év augusztus 17. napján egy gazdasági társaság részére 4.000.000 forintért értékesítette.

[51] Az eljáró bíróság tehát a tévedésbe ejtés elkövetési magatartását a tényállásban rögzítette, és azt is megállapította, hogy a teljesítés eredetileg sem állt a terhelt szándékában, e tekintetben az adásvétel során a sértettnek a képviselőjében eljáró testvérét tévedésbe ejtette.

[52] A teljesítési képesség meglétére való hivatkozással összefüggésben a Kúria rámutat arra, hogy ezt sem az első-, sem a másodfokú bíróság nem vonta kétségbe.

[53] Az elsőfokú bíróság a tévedésbe ejtés mint elkövetési magatartás vonatkozásában kifejezetten azt rögzítette a jogi indokolás körében, hogy a terhelt a sértett megbízottját (testvérét) a fizetési készségével (fizetési szándékával) kapcsolatban tévesztette meg, célja valójában a gépkocsi teljes vételárának kifizetése nélküli megszerzésére, és továbbértékesítésére irányult (Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság 1.B.XV.1042/2022/31. számú ítélet 7. oldal 4. bekezdés).

[54] A másodfokú bíróság ezzel egyezően fejtette ki, hogy a terhelt részéről hiányzott az akarat a szerződés teljesítésére. A sértettet a teljesítési készségét illetően ejtette tévedésbe, mert az ésszerű alapon azt hihette, hogy az első részlet kifizetése további teljesítést von majd maga után {Fővárosi Törvényszék 27.Bf.5009/2024/11. számú ítélet [20] bekezdés}.

[55] Az eljáró bíróságok álláspontja mindenben helytálló, azzal a Kúria is egyetértett.

[56] Kiemeli, hogy a terhelt szándékára vont következtetés során nem maradhat értékelés nélkül az a jelentős tény, hogy az általa is ismert (elfogadott, nem vitatott) szerződési feltételek között rögzítésre került az is, hogy a vételár-részlet megfizetésének elmaradása esetén a gépkocsit köteles azonnal (egy napon belül) visszaszolgáltatni a sértettnek, vagy a sértett képviselőjének.

[57] Kizárólag a teljesítési készség hiányára, ekként a már a szerződés megkötésekor is fennállt csalárd haszonszerzési szándékra lehet következtetni abból, hogy a terhelt a vételár-részleteket nem fizette, az első elmaradásakor a gépkocsit haladéktalanul nem szolgáltatta vissza, éppen ellenkezőleg, nyilvánvalóan semmibe véve a tulajdonjog megszerzésére vonatkozó 2018. szeptember 21-i határidőt, azt haszonnal továbbértékesítette úgy, hogy a törzskönyv nem került (kerülhetett) a birtokába (ahelyett „elvesztésként” már a terhelt vevője igényelt újat), és az ebből származó bevételt sem juttatta vissza a sértettnek.

[58] Következésképpen a csalás – az indítvány álláspontjával ellentétben – tényállásszerű, annak a törvényi tényállási elemei, a tárgyi és alanyi oldala szükséges és elégséges mértékben egyaránt megvalósult.

[59] A felülvizsgálati indítvány vitatta a kár értékének másodfokú bíróság általi megállapítását is.

[60] Ezzel kapcsolatban a Kúria rögzíti, hogy a csalás vagyon elleni bűncselekmény, amelynek elkövetési tárgya a vagyon (vagy egy vagyontárgy). Csalás esetén a kár értéke megegyezik a jogellenesen megszerzett (illetőleg célba vett, megszerezni kívánt) vagyontárgy értékével. Jelen ügyben az irányadó tényállás szerint a gépjármű kölcsönösen kialakított vételára 3.500.000 forint volt, ekként helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a terhelt által okozott kár ezzel egyező, amelyből 500.000 forint az első vételárresztlet szerződéskori megfizetésével megtérült.

[61] Nem tévedett tehát az eljáró bíróság, amikor a terhelt büntetőjogi felelősségét csalás bűntettében megállapította [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont], törvényes a cselekmény minősítése és a kiszabott büntetés is.

[62] A Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett észrevételében a terhelt az első fokon eljáró bírót elfogultságát is állította.

[63] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. Ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja értelmében, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bírót vett részt.

[64] Ezen eljárási szabálysértés vizsgálatakor abból kell kiindulni, hogy van-e olyan törvényi rendelkezés, amely alapján az ügyben eljáró bírót kizártnak kell tekinteni.

[65] A bírót kizárására vonatkozó okokat a Be. 14. §-a sorolja fel. Törvény szerint kizárt a bírót, ha vele szemben valamely objektív, konkrét kizárási ok áll fenn [Be. 14. § (1) bekezdés a)-d) pont, (3) és (4) bekezdés], illetve, ha önmagával szemben elfogultságot jelentett be [17/2001. (VI. 1.) számú AB határozat]. Szintén kizárt az a bírót, akinek kizárását a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja alapján egyéb okból indítványozták, és kizárásának elintézése igazgatási úton megtörtént, vagy kizárását külön határozat megállapította [3/2021. (V. 13.) számú BK vélemény].

[66] A terhelt által hivatkozottak a Be. 14. § (1) bekezdés a)-d) pontjában meghatározott objektív kizárási okok esetein kívül esnek, ekként az elfogultságra hivatkozása a Be. 14. § (1) bekezdés e) pont szerinti, egyéb okból elfogult bírót eljárása miatt bejelentett.

[67] Az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) számú AB határozata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos alapkövetelmény, hogy az 1998. évi XIX.

törvény (továbbiakban: korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja a korábbi Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány is. A hatályos Be. tartalmilag azonos szabályozása alapján tehát felülvizsgálatnak ez okból továbbra is helye van.

[68] Ahogy azonban az Alkotmánybíróság említett határozata indokolásának [46] bekezdése is rámutat, az elfogultsági kifogás felülvizsgálat keretében is csak a kizárásra vonatkozó egyéb szabályok szerint érvényesíthető.

[69] Az Alkotmánybíróság határozatában írtak értelmében az elfogultsági kifogás akkor szolgálhat felülvizsgálati eljárás alapjául, amennyiben az elfogultságra okot adó körülményről csak a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást, illetve ugyanazt az okot nem ismételtén jelentik be (Kúria Bfv.III.788/2020/17.).

[70] A terhelt az első fokon eljáró bíró elfogultságára azonban már a másodfokú eljárás során is hivatkozott, amelyet a törvényszék elbírált {Fővárosi Törvényszék 27.Bf.5009/2024/11. számú ítélet [7]-[8] bekezdés}. Az erre való ismételt hivatkozás tehát ez okból már önmagában is kizárt.

[71] A Kúria megjegyzi ugyanakkor, hogy azon törvényi feltételt, miszerint az ügy elfogulatlan megítélése valamely bírótól nem várható, csak az adott ügy valóságos tényei alapján lehet megállapítani, és csak olyan feltárt adatok alapján, amelyek a bírók pártatlansága iránt észszerű (megalapozott) kételyt ébresztene alkalmasak (EBH 2014.B.4.II.).

[72] A terhelt ilyen okot nem jelölt meg, nem tekinthető ilyennek a védelem érveinek figyelmen kívül hagyására, illetve a bizonyítási indítványok elutasítására való hivatkozás, de a tényállás mikénti megállapításának kifogásolása sem.

[73] Ekként az első fokon eljáró bíró elfogultságát állító felülvizsgálati indítvány nyilvánvalóan alaptalan.

[74] A terhelt és a védő is hivatkozott arra, hogy az eljáró bíróság nem teljesítette az indokolási kötelezettségét.

[75] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja értelmében ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[76] A jelenleg hatályos Be. – szemben az 1998. évi Be.-vel – az indokolási kötelezettséggel összefüggésben feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező szabálysértésként már csupán e szabályt tartalmazza.

[77] Kétségtelen, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének teljesítése közjogi és perjogi szabályokból fakadó kötelezettség, amely nem diszkrecionális, hanem törvényileg szabályozott. A bírói döntés indokolásának megléte törvényileg egzakt kötelezettség, legfeljebb mikéntje lehet mérlegelés tárgya; ez utóbbi azonban immár a relatív eljárási szabálysértések körébe tartozó [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont], ebből következően pedig felülvizsgálat alapja nem lehet.

[78] Jelen ügyben pedig fel sem merül, hogy a jogerős ítélet indokolása a rendelkező résszel ellentétes.

[79] Ekként a Kúria a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[80] *A döntés elvi tartalma*

A csalás tényállásszerűsége szempontjából (alanyi oldalon) annak van jelentősége, hogy az elkövetőnek kezdettől fogva a sértett gépkocsijának csalárd módon történő megszerzése volt a célja. Csalás esetén ez a meglévő akarat az, amivel a megtevesztés létrejön, aminek következtében a sértett tévedésben lévén, úgy rendelkezik a vagyonáról, ahogy azt egyébként nem tette volna.

IV.

[81] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[82] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2025. június 17.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Horváth Péter s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

bíróági ügyintéző